

TRENDIKORTIT

TRENDKORT

ENNAKOINNIN PROSESSI

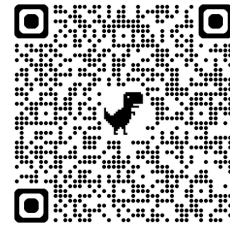
KERÄÄ SIGNAALEITA

Toimintaympäristön havainnointi laajalla skaalalla: mitä uutta ja yllättävää on näköpiirissä? Kootaan ylös signaaleina.

MUUTOSAJURIT

Useampia signaaleita samasta aiheesta -> havaitaan muutosajuri eli muutos, joka on käynnissä.

LUE LISÄÄ

TRENDIKORTIT

Havaittuja muutosajureita voidaan kirjoittaa auki trendikorttien muodossa. Trendikortissa kuvataan muutosta tulevaisuuden näkökulmasta.

MUU IDEOINTI

Havaittuja muutosajureita voidaan käyttää myös muutoin ideoinnin apuvälineinä, esim. tulevaisuuspyörämenetelmää hyödyntäen.

SKENAARIOT

Havaittuja muutoksia voi pohtia erilaisten skenaarioiden näkökulmasta. Millaisia eri tulevaisuuksia muutokseen voisi liittyä?

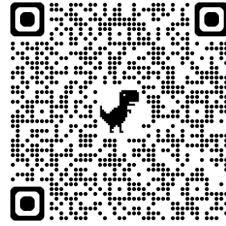
TOIMINTAYMPÄRISTÖN TARKKAILU

Systemaattinen prosessi, joka jatkuu. Systemaattisuus näkyy laajassa näkökulmassa (PESTEC) ja monessa eri tiedonlähteessä (uutiset, some, lait, mielipidevaikuttajat jne).

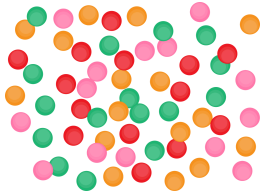
PESTEC

Politiikka
Talous
Yhteiskunta
Teknologia
Ympäristö
Kulttuuri

PROCESSEN FÖR FÖRUTSÄGELSE

LÄS MERA

SAMLA SIGNALER

Observation av verksamhetsmiljön i stor skala: vad nytt och överraskande kan skönjas? Sammanställs som signaler.

FÖRÄNDRINGSFAKTORER

Flera signaler om samma ämne -> en förändringsdrivare upptäcks, dvs. en förändring som pågår.

TRENDKORT

De observerade förändringsfaktorerna kan förtydligas med hjälp av trendkort. Ett trendkort beskriver förändringen ur ett framtidsperspektiv.

ANNAN BRAINSTORMING

De identifierade förändringsfaktorerna kan också användas på andra sätt som verktyg för brainstorming, t.ex. framtidshjulet.

SCENARIER

De förändringar som observerats kan betraktas utifrån olika scenarier. Vilka olika framtider kan förknippas med förändringen?

OBSERVATION AV VERKSAMHETSMILJÖN

En systematisk process som kommer att fortsätta. Det systematiska tillvägagångssättet syns i ett brett perspektiv (PESTEC) och i de många olika informationskällorna (nyheter, webb, lagar, opinionsbildare etc.).

PESTEC

Politik
Ekonomi
Samhälle
Teknologi
Miljö
Kultur

TRENDIPOIMINTOJA

Radikaalisti kestävä kirjasto

Neutraalista toimijasta aktiiviseksi ympäristökasvattajaksi

Mikä muuttuu?

Jatkuvat ympäristötuhot ja taloudelliset menetykset herättävät päättäjät toimimaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Kirjastoilla ja kulttuuritoimijoilla on näkyvä ympäristökasvatuksellinen rooli, joka mm. kirjataan kirjastolakiin. Jokaisessa kirjastossa on töissä ympäristöasioihin vihkiytynyt ammattilainen.

Kirjastotyössä korostuu muutoksen fasilitaattorina toimiminen. Kirjastot toimivat yhteisöjensä keskeisinä lainaamoina, joista voi lainata melkein mitä vain.

Muutosvoimat

Ilmastonmuutos
Kestävä kehitys
Muutosvastarinta
Muutosagentit

Avainsanat

kiertotalous
ympäristökasvatus
kirjastotyö
kantaottavuus

Esimerkkejä signaaleissa: Kirjastolaiset muutosagentteina ja aktivisteina, kiertotalouteen liittyvät palvelut lisääntyvät
Miten huomioidaan kirjastossa? Panostusta ympäristökasvatustyöhön, lisää koulutusta, keskusteluiden vetäminen

PLOCK BLAND TRENDER

Från en neutral aktör till en aktiv miljöfostrare

Vad förändras?

Fortsatt miljöförstöring och ekonomiska förluster får beslutsfattarna att agera mot klimatförändringarna.

Bibliotek och kulturaktörer har en synlig miljöfostrande roll, vilket bland annat skrivs in i bibliotekslagen. Varje bibliotek har en anställd som arbetar med miljöfrågor.

Biblioteken har en stark roll som möjliggörare av förändring. Biblioteken fungerar som de viktigaste utlåningspunkterna i sina lokalsamhällen, där man kan låna nästan vad som helst.

Radikalt hållbart bibliotek

Pådrivande faktorer

Klimatförändring
Hållbar utveckling
Förändringsmotstånd
Förändringsagenter

Nyckelord

cirkulär ekonomi
miljöfostran
biblioteksarbete
att ta ställning

Exempel på signaler: Biblioteksanställda som förändringsagenter och aktivister, cirkulär ekonomi syns i nya tjänster
Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Satsningar på miljöfostran, mera fortbildning, att leda diskussioner

TRENDIPOIMINTOJA

Tekoäly ja teknologian kehitys auttavat kirjastoja tarjoamaan henkilökohtaisempaa sisältöä tekijänoikeuksienkin uhalla

Mikä muuttuu?

Algoritmien ja kuplautumisen kehitys kiihtyy, ja ihmiset saavat yhä personoidumpaa sisältöä, oli sitten kysymys oppimisesta, ostoksista tai sosiaalisesta kanssakäymisestä.

Kirjastollakin on käytössään työkaluja, joiden avulla sisältöjä voidaan voimakkaammin kohdistaa henkilökohtaisten mieltymysten mukaan. Tekoäly mahdollistaa jopa kirjallisuuden ja tarinoiden muokkaamisen, roolihahmotkin voi valita omaan kuplaan sopiviksi.

Tekoälyn avulla voidaan vastata monikielisyyden haasteisiin ja tuottaa monikielistä materiaalia nopeasti.

Personoitu kirjasto

Muutosvoimat

Teknologian kehitys
Tekoäly
Algoritmit
Lukemisen haasteet
Monikielisuus

Avainsanat

kirjastot
lukutaitotyö
suositteleva
erilaiset yleisöt

Esimerkkejä signaaleissa: Tekoälyllä ei ole hyvää makua, algoritmien personoidut palvelut, tekoälyllä personoidut tarinat
Miten huomioidaan kirjastossa? Suosittelevaosaamisen kehittäminen, tekoälyn tuntemus, lukemisen palvelumuotoilu

PLOCK BLAND TRENDER

Personligt anpassat bibliotek

Artificiell intelligens och tekniska framsteg hjälper biblioteken att tillhandahålla mer personligt innehåll, även med risk för upphovsrättsintrång

Vad förändras?

Algoritmer och bubblor utvecklas allt snabbare och människor får allt mer personligt anpassat innehåll, oavsett om det handlar om inläring, köpande eller social interaktion.

Biblioteken har också verktyg till sitt förfogande för att bättre kunna rikta innehållet enligt personliga preferenser. Med hjälp av artificiell intelligens kan man forma om litteratur och berättelser och även välja karaktärer som passar ens egen bubbla.

AI kan hjälpa till att möta utmaningarna med flerspråkighet och snabbt producera flerspråkigt material.

Pådrivande faktorer

Teknologisk utveckling
AI
Algoritmer
Utmaningar med läsning
Flerspråkighet

Nyckelord

biblioteken
läsfrämjandearbete
rekommendationer
olika slags publik

Exempel på signaler: AI har inte god smak, personaliserade tjänster och berättelser med hjälp av algoritmer och AI
Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Utveckla färdigheter i att rekommendera, AI-kännedom, tjänstedesign för läsning

TRENDIPOIMINTOJA

Sosiaalinen kirjasto

Yhteiskunnan eriarvoistumisen myötä kirjastosta tulee merkittävä avuntarjoaja

Mikä muuttuu?

Eriarvoistumiskehitys jatkuu ja tuloerot kasvavat. Hallitus leikkaa tukia jo valmiiksi heikommin pärjäviltä.

Samaan aikaan myös kirjastojen rahoitusta leikataan, minkä vuoksi toiminta on vapaaehtoisten lahjoitusten varassa.

Eri toimijoiden yhteistyönä apua kuitenkin voidaan antaa. Kirjastossa voi tavata sosiaalityöntekijän tai päihdehoitajan. Kirjastot jakavat ruokaa ja vaatteita ja lainaavat arjen toiminnoissa tarvittavia välineitä.

Muutosvoimat

Eriarvoistuminen
Polarisaatio
Köyhyys
Mielenterveysongelmat
Päihdeongelmat

Avainsanat

kirjastot
sosiaalityö
hyväntekeväisyys
auttaminen

Esimerkkejä signaaleissa: Kodittomien ruoanlaitto ja ruokatarjoilut, uusi titteli kirjastososionomi, sosiaalityöntekijän päivystys
Miten huomioidaan kirjastossa? Toimintaohjeita ja koulutusta henkilökunnalle, yhteistyö eri toimijoiden välillä

PLOCK BLAND TRENDER

I takt med att samhället blir mer ojämlikt blir biblioteket en viktig förmedlare av hjälp

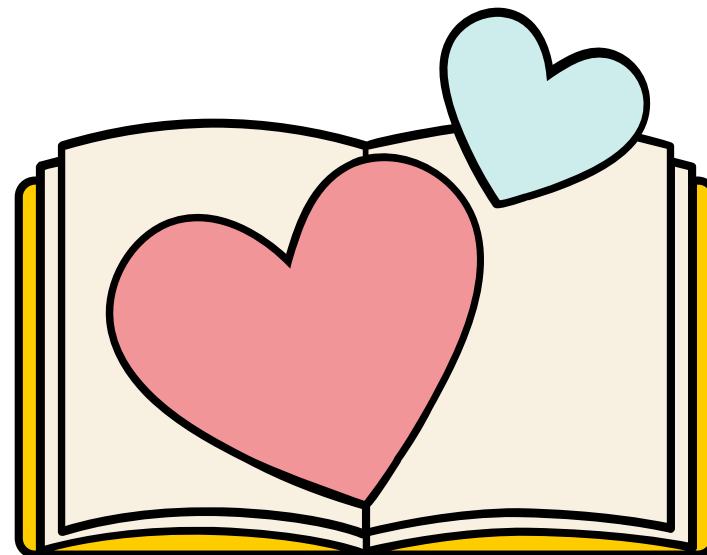
Vad förändras?

Ojämlikheten fortsätter att öka och inkomstskillnaderna blir allt större. Regeringen skär ner på bidragen till dem som redan har det sämst ställt.

Samtidigt skärs också finansieringen av biblioteken ned, vilket gör dem beroende av frivilliga donationer.

Men genom samarbete mellan olika aktörer kan hjälp ges. På biblioteket är det möjligt att träffa en socialarbetare eller en missbrukarvårdare. Biblioteken delar ut mat och kläder och lånar ut utrustning för vardagsaktiviteter.

Socialt bibliotek

Pådrivande faktorer

Ojämlikhet
Polarisering
Fattigdom
Psykiska problem
Missbruksproblem

Nyckelord

bibliotek
socialt arbete
välgörenhet
hjälpande

Exempel på signaler: Hemlösa lagar mat i biblioteket, ny titel bibliotekssocionom, socialarbetares jour

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Riktlinjer och utbildning för personal, samarbete mellan olika aktörer

TRENDIPOIMINTOJA

Kirjastonkäyttö ja lukeminen polarisoituu voimakkaasti, luottamus asiantuntijuuteen rapautuu

Mikä muuttuu?

Lukemisen polarisaatiokehitys jatkuu. Lukemisesta tulee elitistinen, yläluokkainen harrastus, jota kaikki eivät enää koe omakseen. Luettava siirtyy voimakkaasti kaupallisiin palveluihin.

Yhteiskunnallinen polarisoituminen heijastuu myös lukemiseen ja kirjaston käyttöön. Kulttuuri, lukeminen ja lukutaitotyö nähdään luksuspalveluina. Lukemiseen kannustavia aloitteita pidetään oman vapauden rajoittamisena. Asiantuntijoihin ei luoteta tiedonlähteinä.

Kirjasto ei ole kaikkien kirjasto ja sinne tulemisesta koetaan kirjastoahdistusta, koska toimiminen erilaisissa kulttuurilaitoksissa ei ole tuttua.

Elitistinen kirjasto

Muutosvoimat

Polarisaatio
Yhteiskuntarauhan
järkkyminen
Eriarvoisuus
Kaupallisuus
Kulttuurisota

Avainsanat

luottamuksen rapautuminen
lukijaidentiteetit
kirjastoahdistus

Esimerkkejä signaaleissa: Kirjastoahdistus, lukemiseen liittyvä uhmakkuus, pelko kirjastojen slummiutumisesta, luottamus asiantuntijoihin on rapautumassa

Miten huomioidaan kirjastossa? Lukukuilujen pienentäminen, eri käyttäjäryhmien tavoittaminen, jalkautuminen

PLOCK BLAND TRENDER

Biblioteksanvändning och läsning blir starkt polariserade, förtroendet för expertis urholkas

Vad förändras?

Polariseringen av läsandet fortsätter. Läsning håller på att bli en elitistisk överklasshobby som inte alla känner som sin egen. Det sker en stark förskjutning mot kommersiella tjänster.

Den sociala polariseringen återspeglas också i läsandet och biblioteksanvändningen. Kultur, läsning och läskunnighet ses som lyxtjänster. Initiativ för att uppmuntra till läsning ses som en begränsning av den personliga friheten. Experter är inte betrodda som informationskällor.

Biblioteket är inte ett bibliotek för alla och man upplever biblioteksångest inför att gå dit, eftersom man inte känner till hur man ska göra när man besöker olika kulturinstitutioner.

Elitistiskt bibliotek

Pådrivande faktorer

Polarisering
Rubbning av samhällsfreden
Ojämlikhet
Kommersialism
Kulturkrig

Nyckelord

urholkning av förtroendet
läsaridentiteter
biblioteksångest

Exempel på signaler: Biblioteksångest, trots relaterat till läsning, väljarna vill inte att bibliotek förslummas, förtroendet för experter urholkas

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Att minska på läsklyftor, att nå olika användargrupper, att bege sig ut bland folk

TRENDIPOIMINTOJA

Hyvinvointia edistävä kirjasto

Kirjasto edistää hyvinvointia laajemmin kuin mahdollistamalla lukemisharrastuksen tarjoamalla aineistoa.

Mikä muuttuu?

Lukeminen, tarinat ja ymmärryksen lisääminen mahdollistavat hyvinvoinnin. Kirjasto voi tarjota myös kokemuksia ja osallisuuden mukanaan tuomaa hyvinvointia. Tapahtumat ja pajatoiminta antavat esimerkiksi kokemuksia oman elämänpiirin ulkopuolelta tai vahvistavat omaa kokemusta. Kirjasto on turvallinen tila, jossa voi olla yksin yhdessä tai osallistua tarjolla oleviin palveluihin ja tapahtumiin, jotka mahdollistavat osallisuuden.

Muutosvoimat

Osallisuuden kaipuu
Ilmastoahdistus
Pahoinvointi

Avainsanat

osallisuus
kokemukset
tapahtumat
yhdessäolo

Esimerkkejä signaaleista: Hoitava lukeminen tekee hyvää

Miten huomioidaan kirjastossa? Ilmastoahdistukseen vastataan keskustelemalla ja antamalla keinoja itse vaikuttaa.

PLOCK BLAND TRENDER

Bibliotek för välbefinnande

Biblioteken främjar välbefinnande i vidare bemärkelse än genom att tillhandahålla material som gör det möjligt för människor att läsa.

Vad förändras?

Läsning, berättelser och ökad förståelse är nycklar till välbefinnande. Biblioteken kan också erbjuda upplevelser och det välbefinnande som följer med inkludering.

Evenemang och workshoppar kan till exempel ge upplevelser utanför det egna livet eller förbättra den egna erfarenheten. Biblioteket är en trygg plats där människor kan vara ensamma tillsammans eller ta del av de tjänster och evenemang som erbjuds och som möjliggör inkludering.

Pådrivande faktorer

Längtan efter delaktighet
Klimatångest
Illamående

Nyckelord

inkludering
upplevelser
evenemang
sanhörighet

Exempel på signaler: Vårdande läsning gör gott

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Man bemöter klimatångest genom att prata om den och ge människor verktyg att själva påverka.

TRENDIPOIMINTOJA

Mielenrauhan kirjasto

Keskittymiskyvyttömyys on kansansairaus, sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kriisissä, joten kaikki julkiset palvelut valjastetaan henkisen hyvinvoinnin palauttamiseen.

Mikä muuttuu?

Sosiaalinen media on luotu addiktoimaan ihmiset ja on onnistunut siinä hyvin. Jatkuva dopamiinin metsästys puhelinta vilkuilemalla on rapauttanut keskittymiskyvyn. Tämä aiheuttaa henkilökohtaisia ongelmia ja myös kansantaloudellista tehottomuutta.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat muutoksessa, eikä rahoitus riitä, joten lievät ongelmat on priorisoitu hoidon ulkopuolelle. Yhteistyö Hyte-alueiden ja kuntien välillä ei ole käynnistynyt. Ennaltaehkäisy ja terveyden ylläpidon roolissa kunnat pyrkivät valjastamaan omat palvelunsa paikkamaan Hyte-alueiden puutteita. Kirjasto on rauhoittumisen paikka, jossa opetellaan mielenrauhaa.

Muutosvoimat

Digitalisaatio
Huomiotalous
Keskittymiskyvyttömyys
Rauhan kaipuu

Avainsanat

vastavoima
selfhelp
keskittymiskyky
kirjallisuusterapia

Esimerkkejä signaaleissa: Lukureitit, hiljainen kampaaja-aika

Miten huomioidaan kirjastossa? Digilaitteet äänettömälle, lukureitit ja kirjallisuusterapia, tilasuunnittelussa äänimaailmat.

PLOCK BLAND TRENDER

Bibliotek för sinnesfrid

Oförmågan att koncentrera sig är en folksjukdom, social- och hälsovårdstjänsterna är i kris, så alla offentliga tjänster utnyttjas för att återställa det psykiska välbefinnandet.

Vad förändras?

Sociala medier är utformade för att göra människor beroende och det har de lyckats bra med. Den ständiga jakten på dopamin genom att titta på telefonen har urholkat koncentrationen. Detta orsakar personliga problem och även samhällsekonomisk ineffektivitet.

Social- och hälsovårdstjänsterna förändras och det finns inte tillräckligt med finansiering, så mindre problem har bortprioriterats. Samarbetet mellan Hyte-regionerna och kommunerna har inte kommit igång. I sin roll som förebyggande och hälsofrämjande aktör försöker kommunerna utnyttja sina egna tjänster för att fylla luckorna i Hyte-områdena. Biblioteket är en plats där man kan lugna ner sig och lära sig sinnesfrid.

Pådrivande faktorer

Digitalisering
"Uppmärksamhets-ekonomi"
Bristande koncentration
Längtan efter lugn och ro

Nyckelord

motverkande kraft
självhjälp
koncentration
litteraturterapi

Exempel på signaler: läsretreater, tid hos en tyst frisör

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Ljudet stängs av på digital utrustning, läsretreater, litteraturterapi, ljudmiljöer vid planering av utrymmen

TRENDIPOIMINTOJA

Asiakkaiden kirjasto

Kontrollista osallisuuteen, resurssipulasta luoviin ratkaisuihin ja luovuuden edistämiseen

Mikä muuttuu?

Muutos syntyy sekä resurssien vähäisyydestä että tarpeesta kuulua johonkin yhteisöön. Kirjaston henkilökunta luovuttaa kontrollin palveluista ja tiloista enemmän asiakkaiden haltuun. Asiakkaat järjestävät kirjastossa tapahtumia ja toimintaa. Resurssipula vaatii luovia ratkaisuja, joita kirjasto edistää. Kirjastoissa on luovia pajatiloja ja kierrätystä edistäviä toimintoja muihinkin asioihin kuin kirjoihin liittyen.

Kirjastot ovat yhteisöjen yhteisiä tiloja, joita myös asiakkaat ja yhteisö voivat hallinnoida.

Muutosvoimat

Yhteisöllisyys
Resurssipula
Kiertotalous
Ilmastokriisi

Avainsanat

osallisuus
kierrätys
luovuus

Esimerkkejä signaaleissa: Tanskalaiset kirjastot, erilaiset asiakaslähtöiset tapahtumakonseptit ja työpajatoiminnot
Miten huomioidaan kirjastossa? Helppo tapa osallistumiseen, toimivat rakenteet tällaiselle toiminnalle

PLOCK BLAND TRENDER

Kundernas bibliotek

Från kontroll till delaktighet, från resursbrist till kreativa lösningar och främjande av kreativitet

Vad förändras?

Förändringen beror både på brist på resurser och på behovet av att tillhöra en gemenskap. Bibliotekspersonalen lämnar över mer kontroll över tjänster och lokaler till låntagarna. Kunderna anordnar evenemang och aktiviteter i biblioteket. Bristen på resurser kräver kreativa lösningar, vilket biblioteket främjar. Biblioteken har kreativa verkstadsutrymmen och aktiviteter för att främja återvinning av också annat än böcker.

Biblioteken är samhällenas gemensamma utrymmen, som också kan förvaltas av låntagarna och samhället.

Pådrivande faktorer

Gemenskapen
Brist på resurser
Cirkulär ekonomi
Klimatkrisen

Nyckelord

inkludering
återvinning
kreativitet

Exempel på signaler: Danska bibliotek, olika kundorienterade evenemangskoncept och workshopsaktiviteter
Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Det ska vara lätt att delta, effektiva strukturer för sådana aktiviteter

TRENDIPOIMINTOJA

Helppo kirjasto

Ihmiset ovat yhä keskittymiskyvyttömämpiä ja kärsimättömiä. Muutos on jo tapahtunut, mutta se kiihtyy.

Mikä muuttuu?

Kaiken pitää tapahtua sormia napsauttamalla, mahdollisimman nopeasti ja vaivattomasti.

Kirjasto on auki 24/7,
Online-rekisteröityminen,
sormenjälkitunnistautuminen.

Kaiken saa tilattua kotiovelle.

Tarve selkokielelle kasvaa.
Kaikki kirjaston aineistot maks. 100 sivua.

Esteettömät tilat ja selkeät opasteet.
Profiloidut robottiasiakaspalvelijat ja tekoälyn
hyödyntäminen.

Muutosvoimat

Dopamiinikulttuurin nousu
Keskittymiskyvyn ja
lukutaidon heikkeneminen
Digitalisaatio
Muiden palvelujen
esimerkki
Sosiaalinen media

Avainsanat

digitalisaatio
nopeus
esteettömyys
selkokieli
kotiinkuljetuspalvelu

Esimerkkejä signaaleissa: Mckirjasto - helpoimman kautta, palvelut kotiovelle

Miten huomioidaan kirjastossa? Selkokieli, esteettömyys, helppo rekisteröityminen, robotit ja tekoäly

PLOCK BLAND TRENDER

Lätt bibliotek

Människor blir alltmer ofokuserade och otåliga. Förändringen har redan skett, men den accelererar.

Vad förändras?

Allt ska kunna ske med en fingerknäppning, så snabbt och smidigt som möjligt.

Biblioteket är öppet 24/7,
Registrering online, identifiering med
fingeravtryck.

Allt kan beställas med hemleverans.

Behovet av klarspråk växer.
Allt biblioteksmaterial är max 100 sidor.

Tillgängliga lokaler och tydlig skyltning.
Profilerade robotar i kundtjänst och användning
av artificiell intelligens.

Pådrivande faktorer

Allt starkare dopaminkultur
Försämrade koncentration
och läsförmåga
Digitalisering
Andra tjänsters
exempel
Sociala medier

Nyckelord

digitalisering
snabbhet
tillgänglighet
klarspråk
hemleveransservice

Exempel på signaler: Mckirjasto - på enklaste sätt, tjänster vid din dörr

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Klarspråk, tillgänglighet, enkel registrering, robotar och artificiell intelligens

TRENDIPOIMINTOJA

Rajoitettu kirjasto

Yhdenvertaisuudesta eriarvoisuuteen, sananvapaudesta valvottuun toimintaan

Mikä muuttuu?

Kirjaston käyttö on rajattu eikä kaikilla ole pääsyä kirjastoon. Lain keinoin rajoitetaan kirjaston toimintaa. Julkisvaroin rahoitettu kirjastoverkosto on valjastettu valtion propagandan välineeksi. Lukutaidon ja oppimisen rajoittaminen on osa tätä. Syvällinen lukutaito on harvojen oikeus.

Taustalla vaikuttaa valvottu, jakautunut ja totalitääriäinen yhteiskunta, jossa ihmisiä rankataan eriarvoisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Totuus ja ihmiskunnan historia on hämärtynyt. Ns. oikeaa tietoa ei ole. Kaikki tieto on tarjottua.

Muutosvoimat

Sananvapauden kehitys
Demokratia uhattuna
Totuudenjälkeinen aika

Avainsanat

valvonta
propaganda
kielletyt kirjat
eriarvoisuus
mielivaltaisuus
keinotekoinen todellisuus

Esimerkkejä signaaleissa: Poliittiset vaikuttamisyrietykset kirjastojen tapahtumissa ja toiminnassa, kirjojen kieltäminen

Miten huomioidaan kirjastossa? Varautuminen vaikutusyrietyksiin, ajanhermolla pysyminen, mediakasvatus

PLOCK BLAND TRENDER

Begränsat bibliotek

Från jämlikhet till ojämlikhet, från yttrandefrihet till kontrollerade åtgärder

Vad förändras?

Tillgången till biblioteket är begränsad: alla har inte tillgång till biblioteket. Lagen begränsar bibliotekets verksamhet. Det offentligt finansierade biblioteksnätverket har utnyttjats som ett instrument för statlig propaganda. Begränsning av läskunnighet och inläring är en del av detta. Djup läskunnighet är en rättighet för ett fåtal.

Bakgrunden är ett kontrollerat, uppdelat och totalitärt samhälle där människor rangordnas som ojämlika samhällsmedlemmar. Sanningen och människans historia suddas ut. Det finns inget sådant som korrekt kunskap. All kunskap är given.

Pådrivande faktorer

Yttrandefrihetens
utveckling
Demokratin hotad
Tiden efter sanningen

Nyckelord

övervakning
propaganda
förbjudna böcker
ojämlikhet
godtycklighet
artificiell verklighet

Exempel på signaler: Politiskt inflytande vid bibliotekets evenemang och aktiviteter, förbud mot böcker

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Beredskap inför försök att påverka, att hänga med tiden, mediefostran

TRENDIPOIMINTOJA

Polarisoituminen etenee yhteiskunnassa ja kirjasto joutuu ristiriitojen polttopisteeseen

Mikä muuttuu?

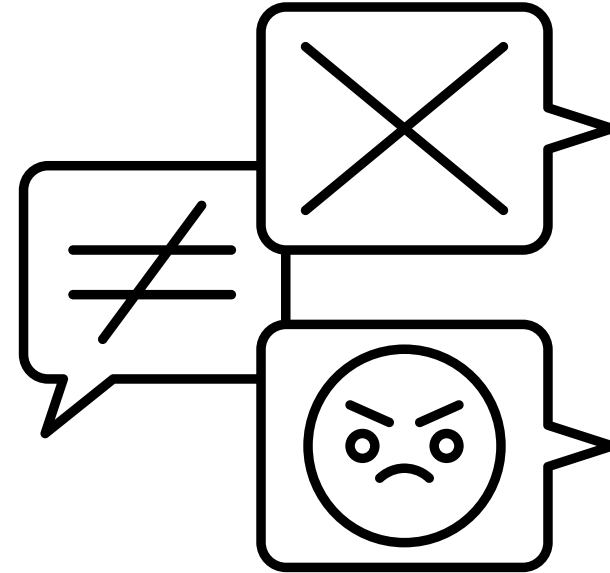
Yleiset kirjastot asetetaan yhteiskunnallisessa keskustelussa poliittiselle nelikentälle ja leimataan puolueellisiksi.

Ulkopuolelta tulee pyrkimyksiä vaikuttaa kirjastoammatilliseen työhön ja kyseenalaistaa sitä.

Kirjaston kokoelmia halutaan sensuroida ja määritellä kirjaston "oikeanlainen" käyttötapa. Toivotaan lisää kuria ja järjestystä kirjastoon esim. vartijoiden muodossa.

Taustalla vaikuttavat populismin ja vihapuheen lisääntyminen, sosiaalisen median algoritmit ja somekuplat, eriarvoistumiskehitys ja kapitalismi. Kirjastoammatillaisten ammatillinen identiteetti rapautuu.

Suvaitsematon kirjastoasiakas

Muutosvoimat

Eriarvoistuminen
Kapitalismi
Populismi
Vihapuhe
Some ja algoritmit

Avainsanat

järjestyshäiriöt
polarisaatio
ideologiset taistelut

Esimerkkejä signaaleissa: Poliittiset vaikuttamisyrietykset kirjastojen tapahtumissa ja toiminnassa, kirjojen kieltäminen

Miten huomioidaan kirjastossa? Demokratiatyö, erilaisten ihmisten törmäyttäminen, varautuminen

PLOCK BLAND TRENDER

Polariseringen ökar i samhället och biblioteket hamnar i brännpunkten

Vad förändras?

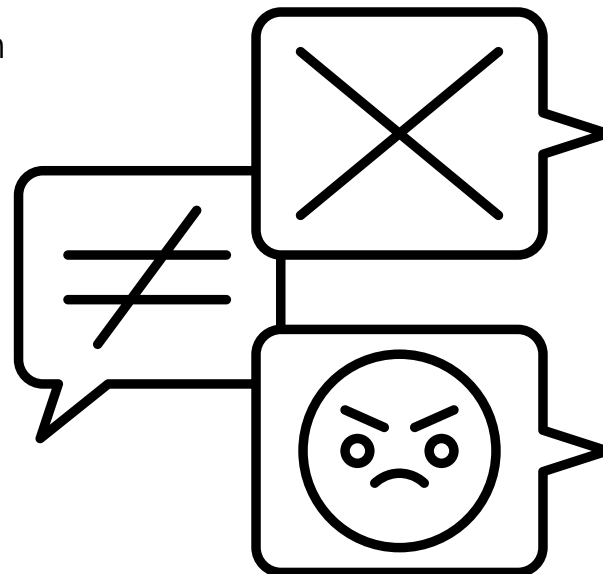
Folkbiblioteken placeras i den politiska fyrhörningen och stämplas som partiska i samhällsdebatten.

Utifrån försöker man påverka och ifrågasätta biblioteksväsendets arbete.

Det finns en önskan om att censurera bibliotekens samlingar och att definiera "rätt" användning av biblioteket. Det finns en önskan om mer disciplin och ordning på biblioteket, t.ex. i form av vakter.

I bakgrunden påverkar populismens och hatpropagandans framväxt, de sociala mediernas algoritmer och bubblor, utvecklingen av ojämlikhet och kapitalism. Bibliotekariernas yrkesidentitet håller på att urholkas.

Intolerant bibliotekskund

Pådrivande faktorer

Ojämlikhet
Kapitalism
Populism
Hatretorik
Sociala medier och algoritmer

Nyckelord

störande av ordning
polarisering
ideologiska strider

Exempel på signaler: Politiskt inflytande vid bibliotekets evenemang och aktiviteter, förbud mot böcker

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Demokratiarbete, möten mellan olika människor, beredskap

TRENDIPOIMINTOJA

Leikattu kirjasto

Kuntien heikkenevä talous ohjaa säästämään myös kirjaston palveluista.

Mikä muuttuu?

Valtionosuuksien pieneneminen ja väestöpohjan vanheneminen pistävät kuntien taloudet koville.

Pohditaan, mitä kirjasto voisi pienimmillään olla, jotta lain kirjain täyttyy.

Riittääkö esimerkiksi pelkkä kansallinen e-kirjasto? Voisiko kirjastopalvelun ostaa ulkopuolelta, esimerkiksi palvelun tuottavalta yritykseltä?

Kunta lopettaa kirjastopalvelujen järjestämisen vedoten e-kirjaston palveluihin. Kunta ostaa palvelut niitä tuottavilta yrityksiltä.

Muutosvoimat

Resurssipula
Valtionosuuksien pientyminen
Väestön ikääntyminen
Kansallinen e-kirjasto

Avainsanat

talouden tasapainottamisohjelma
väestönkehitys
kuntatalous
digitalisaatio

Esimerkkejä signaaleissa: Säästöuutiset, yhdistelmäimekkeet rekrytoinneissa

Miten huomioidaan kirjastossa? Näkyvyyskampanjat, päättäjaviestintä, resurssiviisaus, yhteistyö

PLOCK BLAND TRENDER

De försvagade kommunala finanserna leder också till inbesparingar på bibliotekets tjänster.

Vad förändras?

Minskade statsbidrag och en åldrande befolkning sätter press på den kommunala ekonomin.

Man funderar på vad biblioteket skulle kunna vara i sin mest avskalade form för att uppfylla lagens bokstav.

Räcker det till exempel med ett nationellt e-bibliotek? Kunde bibliotekstjänster köpas utifrån, t.ex. från ett företag som tillhandahåller tjänsten?

En kommun slutar tillhandahålla bibliotekstjänster och hänvisar till e-bibliotekets tjänster. Kommunen köper tjänsterna från de företag som tillhandahåller dem.

Nedskärt bibliotek

Pådrivande faktorer

Bristen på resurser
Minskning av
statens bidrag
Åldrande befolkning
Nationellt e-bibliotek

Nyckelord

program
för återbalansering
av ekonomin
demografi
kommunekonomi
digitalisering

Exempel på signaler: Inbesparingsnyheter, kombinerade titlar vid rekrytering

Hur tar man hänsyn till detta på biblioteket? Synlighetskampanjer, kommunikation med beslutsfattare, resursfördelning, samarbete